

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„VAIKYSTĖS TAKELIU“

**VARĖNA
2022**

PRITARTA

Varėnos „Pasakos“ vaikų lopšelio - darželio tarybos
2022 m. gegužės 13 d. protokolo Nr. 4

SUDERINTA

Varėnos rajono savivaldybės tarybos
2022 m. rugpjūčio 30 d.
Sprendimu Nr. T-IX-986

PATVIRTINTA

Varėnos „Pasakos“ vaikų lopšelio-darželio
direktoriaus 2022 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-1-35 A

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Lopšelis-darželis yra Varėnos rajono savivaldybės biudžetinė švietimo įstaiga.

Adresas: Dzūkų g. 11, LT-65173 Varėna, telefonas 8 691 37731

Elektroninis paštas: darzelis.pasaka@varena.lt,

Interneto svetainė: <https://varenospasaka.lt>

Lopšelis-darželis vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo bei neformaliojo vaikų švietimo programas. Tikslas - per kompetencijų ugdymą formuoti asmenį, sugebantį tapti aktyviu visuomenės nariu, sėkmingai veikti visuomenėje, padėti tenkinti pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis - padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Pedagogų kvalifikacija

Įstaigoje dirba 13 ikimokyklinio ugdymo mokytojų (Auklėtojų), jiems talkina specialistai: logopedas, neformaliojo švietimo (kūno kultūros) mokytojas, meninio ugdymo (dailės) mokytojas, meninio ugdymo (muzikos) mokytojas. Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo mokytojos (Auklėtojos) kvalifikacija atitinka Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos keliamus reikalavimus. Pedagogai atestuoti, jie nuolat tobulina savo profesinę kompetenciją kvalifikacijos tobulinimo seminaruose.

Įstaigos aplinka ir tradicijos

Lopšelis-darželis įsikūręs miesto centre. Atviras visuomenei, bendradarbiaujantis su miesto, rajono, respublikos, savivaldybės, švietimo įstaigomis, verslininkais, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir kt. Lopšelių-darželių lanko mišrių šeimų vaikai. Dauguma vaikų auga palankioje socialinėje aplinkoje. Nuo 2001 metų darželis tapo Respublikinės ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociacijos (RIIDA) „Sveikatos želmanėliai“ nariu. 2013 m. balandžio 4 d. pasirašėme bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigomis (lopšeliais-darželiais, darželiais, darželiais-mokyklomis) „Pasaka“.

Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikams nuo 1 iki 5(6) metų. Programos pagrindiniai principai, tikslai ir uždaviniai, ugdymo kryptys bei ugdymo turinys orientuoti į sveikatos vertybes, kur svarbiausias dėmesys skiriamas vaikų sveikatos stiprinimui, vaikų poreikių tenkinimui: t. y., žaisti,

eksperimentuoti, patirti, atrasti, aktyviai reikštis įvairiomis meninės raiškos priemonėmis, būti pastebėtiems, pripažintiems, vaikų turinčių ypatingų ar specialiųjų poreikių ugdymui.

Vaikų ugdymas organizuojamas šiais amžiaus tarpsniais: 1-3, 3-4, 4-5(6) m.

Vaikystė grindžiama meile vaikui, jo pripažinimu ir pagarba. Mūsų darželyje vaikai turi savo interesus, tampa asmenybėmis bręsdami ir sąveikaudami su aplinka. Vaikai turintys meninių, fizinio aktyvumo gebėjimų dalyvauja respublikiniuose konkursuose: „Lietuvos mažųjų žaidynės“, „Tramtatulis“, „Dainų dainelė“, „Visa Lietuva šoka“, „Mano kraštas pats gražiausias“, Varėnos Švietimo centro organizuojamose parodose. Su gabiais vaikais individualiai dirba neformaliojo švietimo (kūno kultūros) mokytojas, meninio ugdymo (dailės) mokytojas, meninio ugdymo (muzikos) mokytojas. Logopedė koreguoja vaikų kalbą - lavina tarties ir foneminės klausos, užsieniečių (dvikalbių) vaikų kalbą.

Tėvai aktyviai remia ir palaiko įstaigos sveikos gyvensenos kryptį. Jie pageidauja, kad vaikai jau ankstyvajame amžiuje ugdytų(si) sveikos gyvensenos poreikius, mokytų(si) prižiūrėti savo kūną. Tėvai pritaria, jog būtų ugdomos komunikavimo, aplinkos pažinimo, meninės ir socialinės kompetencijos.

Tradiciniai regiono ir darželio renginiai:

„Saugaus eismo savaitė“ , „Čiurlionio kelias“, „Aš, mama ir tėtis“, „Judumo savaitė“, „Dainų dainelė“, „Grybavimo ypatumai“, „Tramtatulis“, „Vaikystės spindulėlis“.

Regiono ypatumai

„Daugel mūsų Tėvynėje yra puikių ir gražių vietų, daugel yra šalių, kurios pagarsėjo senų tėvelių darbais, bet tarp jų visų gražiausia Dainavos šalis-ir savo aukštais kalneliais, ir žemais kloneliais, savo tamsiomis giriomis, didžiais tankumynais, kuriais nei žmogus nepraeina, nei žvėris nepralenda, tik maži paukšteliai čiulbuonėliai pralekia, tik raibusios ten gegutės ir lakštingalėlės ankstų rytą ir vėlų vakarėlį lakstuoja ir naurią girelę linksmina“.

Vincas Krėvė

Geografinė aplinka

Varėnos rajonas yra Pietryčių Lietuvoje. Vakaruose ribojasi su Lazdijų, šiaurėje - Alytaus, šiaurės rytuose - Trakų, rytuose - Šalčininkų rajonais, pietuose - su Baltarusijos Respublika. Mūsų rajonas - didžiausias Lietuvos Respublikos rajonas. Varėnos krašte teka daug upių. Varėnos rajono žemėmis nuo rytinių iki vakarinių pakraščių teka ilgiausia Lietuvos upė Nemunas, upės: Merkys, Šalčia, Ūla, Varėnė, Grūda, Verseka.

Gelsvo smėlio tarpukalnėse ir žalių šilojų properšose, raibuliuoja 166 ežerai ir ežerėliai. Didžiausi iš jų: Ilgis (349 ha), Nedingės (220 ha), Lavysas (162 ha), Glėbas (130 ha), Lielukas (114 ha).

Rajono dirvožemiai - patys nederlingiausi respublikoje - jauriniai šilainiai - iš kurios pusės bekeliautum į Varėną, visuos keliuos Tave pasitinka miškai. Tai pats didžiausias šio krašto gamtos turtas. Dzūkijoje žaliuoja didžiausi respublikoje Varėnos - Druskininkų miškai arba Dainavos giria.

Rajono žymūs žmonės

Daug įžymių žmonių Lietuvai davė Varėnos kraštas. Čia gimė kompozitorius ir dailininkas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Subartonių kaime gimė lietuvių literatūros klasikas Vincas Krėvė-Mickevičius. Šešiolika gyvenimo metų Varėnos krašto kultūrai ir švietimui paaukojo Andrius Ryliškis. Dzūkijos grožį savo poezijoje apdainavo Bronius Mackevičius ir Stasys Stacevičius. Sapiegiškės kaime gimė ir mirė modernios poezijos kūrėjas Antanas Kalanavičius. Dzūkų dainas rinko ir jas propagavo talentingi dainininkai: Rožė Sabaliauskienė, Anelė Čepukienė, Petras Zalanskas. Ir dar daug kitų nusipelnusių žmonių yra gimę šiame gražiame pietryčių Lietuvos krašte.

Turistų ir svečių lankomos vietos

Varėnos m., Dargužių km., Karpiškių km., Liškiavos km., Marcinkonių km., Margionių km., Merkinės mst., Musteikos km., Perlojos km., Pauosupės km., Senosios Varėnos km., Subartonių km., Zervynų km., Žiūrų km. ir kitos.

II SKYRIUS UGDYMO PRINCIPAI

Vieningumo - užtikrina vaiko fizinių ir psichinių gebėjimų darną.

Visuminis - atsižvelgiant į vaiko raidos, vaiko kultūros dėsninumus siekiama visų vaiko galių plėtotės, tikslingai ugdomos vaiko vertybinės nuostatos, jausmai, mąstymas ir elgsena.

Sveikatinimo - ugdymo turinys orientuotas į žinių perteikimą vaikams sveikatos ugdymo bei rengimo šeimai klausimais.

Socialinis-emocinis - suteikia ugdytiniams žinių reikalingų kasdieniam gyvenimui, socialinio gyvenimo plėtojimui, garantuojant teigiamas emocijas.

Dermės - derina šeimos ir įstaigos interesus, lūkesčius dėl vaikų pasiekimų, ugdymo(si) būdų, rūpinasi šeimos švietimu.

Demokratiškumo – sudaro sąlygas tautinių mažumų ir migrantų vaikams ugdyti pagarbą savo kultūrai.

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

1. Formuoti sveikatos prioritetą - kaip fizinę, dvasinę ir socialinę gerovę.
2. Tenkinti vaiko ugdymo(si) poreikius pagal kompetencijas (socialinę, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo, meninę) ir išmokyti jas taikyti kasdieninėje veikloje.
3. Siekti vieningos socialinės-emocinės-kultūrinės aplinkos.
4. Palaikyti vaiko žaidimą, tenkinti vidinį vaiko norą realizuoti svarbiausius poreikius pažinimo, praktinio veikimo, bendravimo, judėjimo.
5. Sudaryti vaikui sąlygas stebėti, tyrinėti, bandyti spręsti kilusius keblumus, bendrauti, dalytis patirtimi, įgyjant žinių apie artimiausioje aplinkoje esančius gyvūnus ir augalus, kai kuriuos negyvosios gamtos objektus ir reiškinius.

IV SKYRIUS UGDYMO TURINYS

1-3 metų amžiaus tarpsnis

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Pagal poreikį keisti dienos ritmą, atsižvelgiant į vaiko amžių, vystymąsi, sveikatos ypatumus, tartis dėl kai kurių taisyklių arba draudimų, kad jis galėtų elgtis savarankiškai, jaustis saugiai.	Kūno kultūra	Geba stovėti suglaudęs kojas ir užsimerkęs.
	Kūno kultūra	Gera vaikšto ir apeina kliūtis, eidamas neša žaislą.
Tenkinti didėjantį judėjimo ribotoje ir didelėje erdvėje poreikį. Sudaryti galimybę sudėtingam judesiui (laipiojimas, landžiojimas, bėgiojimas, supimasis, važiavimas dviračiu).	Kūno kultūra	Eidamas bando įveikti kliūtis (perlipti, įlipti, išlipti, pralįsti).
	Kūno kultūra	Geba žaisti pritūpęs.
	Kūno kultūra	Sugeba pristatomu ar pakaitiniu žingsniu užlipti ir nulipti laipteliais.
Sudaryti sąlygas vaikui lavintis rankos tikslumo, vaizduotės ir mąstymo gebėjimus.	Kūno kultūra	Moka spirti kamuolį viena koja, sugeba ją pagauti abiem rankom, paridenti ant grindų
	Kūno kultūra	Sugeba ėjimo metu keisti kryptį, davus signalą-sustoti.

3-4 metų amžiaus tarpsnis

1	2	3
„Kūno apsauga“.	Pažinimo	Supažindinti su saugaus elgesio taisyklėmis braidžiojamajame vandens baseinelyje, sporto salėje, darželio kieme: naudoti vaizdines priemones, plakatus, piešti piešinius, leisti pabūti „sužeistam“, skatinti vaikų vaizduotę.
	Kalba	Žodyno turinimas, sąvokų įtvirtinimas: šilta-šalta, šilčiau, šalčiau, saugunesaugu, galiu nukristi, užkliūti, susižeisti, lėtai-greitai, vikriai ir t.t.
	Išraiška, saviraiška judesiu	Išreikšti savąjį „AŠ“ mimika, gestu.
	Kūno kultūra	Supažindinti su saugaus elgesio reikalavimais, žaidžiant aktyvius žaidimus bei sportuojant, atsargiai laipti žaidimų aikštelės labirintais, gimnastikos siennele, šokinėti, lipti, mėtyti, laikytis savosios ir bendrosios erdvės, saugiai naudotis sportinėmis priemonėmis, sportiniu inventoriumi.

1	2	3
„Asmens higiena“.	Pažinimo-socialinė	Tyrinėti, ką reiškia matyti, būti švariam, ugdyti taisyklingą laikyseną: prie stalo, eiti įvairiomis pėdučių padėtimis, žaisti gerai apšviestoje aplinkoje.
	Kūno kultūra	Judėsiai pagrindinems kūno dalims: sukti galvą, liemenį, kojas, vaikščioti, bėgioti, šokinėti, šliaužti ir t.t.
„Pažink save“.	Pažinimo	Žinoti savo vardą, pavardę, kur gyvena, kiek metų, tyrinėti savo kūną, jo dalis atlikti imitacinius pratimus: galvai, liemeniui, rankoms, kojoms.
	Kūno kultūra	Nusakyti pagrindines kūno dalis: galva, kaklas, liemuo, pilvas ir t.t. Aiškinti pagrindinių kūno dalių paskirtį, suvokti, jog visi esame ir panašūs, ir labai skirtingi, tyrinėti kokį judesį galime atlikti su atskira kūno dalimi: moti rankomis, sukti liemenį, rotuoti, verstis kūlio.
	Tiriamoji	Tyrinėti kūno dalis ir jų veiklą, pastebėti, kad auga plaukai, nagai; išaugami rūbeliai, avalynė; suvokti, kad kiekvienas skiriasi išvaizda; suprasti, kad būti sveikam-būti laimingam.
„Aš ir kiti“.	Pažinimo	Supažindinti su negalia turinčių vaikų gebėjimais, poreikiais; ugdyti atsakomybės jausmą už šalia esantį; žaisti judriuosius žaidimus su draugais.
	Socialinė	Ugdyti pasitikėjimą savimi, tikėti savo jėgomis, jaustis vertingu, ugdyti atsakomybę už savo poelgius, žaisti judriąsias estafetes.
	Kūno kultūra	Eiti, bėgti, šliaužti, rotuoti, ropoti bėgimo taku, lavinti fizines ypatybes: greitumą, vikrumą, pusiausvyrą, koordinaciją.
„Šeima ir sveikata“.	Pažinimo	Pajusti kada kitam gera, liūdna, skauda, žaisti su kėgliais, įvairaus dydžio kamuoliais.
	Socialinė	Pajusti, kad palankumas kitiems žmonėms padeda susidraugauti ir gerai jaustis, žaisti įvairius netradicinius žaidimus.
	Kūno kultūra	Žaisti žaidimus su įvairaus dydžio kamuoliais, lankais, lazdelėmis, kėgliais, juos mėtyti ridenti ir t.t.
„Aplinka ir sveikata“.	Pažinimo	Susitvarkyti žaislus, sportines priemones, inventorių.

1	2	3
	Kūno kultūra	Žaisti gryname ore, grūdintis vandeniū, oru, saule, kasdien po 10-15 min. Vaikščioti basomis: ant kulniukų, pasistiebus kojų pirštais, išorine pėdos dalimis, panaudojant gamtines priemones, esamas priemones, bei inventorių darželio kieme, kūno kultūros salėje, mokyti rengtis pagal metų laikus.
„Ligos ir jų prevencija“.	Pažinimo	Žinoti, kodėl negalima imti ir ragauti vaistų, Ugdyti vaikų čiaudėjimo etiketą.
	Kūno kultūra	Žaisti žaidimus su nosinaitėmis, klausimų – atsakymų žaidimai: kodėl reikia?, ką daryti kad būtum sveikas ir t.t. Žaisti judriąsias estafetes.
„Veikla, poilsis, fizinis aktyvumas“.	Pažinimo	Susipažinti su bendrais dienos režimo principais, nuvargus-pailsėti, pamiegoti, pratinti laiku pailsėti; supažindinti su atliekamais pagrindiniais kasdieniniame gyvenime reikalingais judesiais ir veiksmis: ėjimu, bėgimu, ropojimu, lindimu, šliaužimu, metimu, gaudymu, šuoliavimu ir t.t.
	Kūno kultūra	Mokyti mažųjų sporto abėcėlės: klasikinių pratimų, tyrinėjant judesį ir jaučiant savo kūno galimybes (skirtingu tempu: lėtai-greitai, stipriai-silpnai ir t.t.) Estafečių; (stovėsena voroje, estafetės perdavimas, kliūtis įveikimas apibėgant, peršokant ir t.t.); Mokyti krepšinio žaidimo elementų: (supažindinti su taisyklėmis, mesti kamuolį aukštyn, mėtytis su draugu, mesti į krepšį abiem rankomis nuo krūtinės); Mokyti futbolo žaidimo elementų: (ridenti kamuolį koja pirmyn-atgal, pro vartus, spirti į sienelę, vartus ir t.t.) stengtis suprasti žaidimų taisykles. Ugdyti gebėjimus: žaisti vienam, su draugu, šalia kitų, su draugais; pajusti asmeninės ir bendros erdvės ribas. Lavinti fizinės ypatybės: greitumą, vikrumą (vaikščioti, judėti, bėgioti, šokinėti, mesti ir t.t.) panaudoti jėgą (metant, ridenant, stumiant, atsispaudžiant ir t.t.) koordinaciją, pusiausvyrą (derinti judesius: rankų-ištiesti pirmyn, aukštyn, į šalis, žemyn, už nugaros, suplojant, sukant ir t.t.), atlikti koordinuotus judesius kojomis-išlaikyti pusiausvyrą judant erdvėje (eiti-bėgti, tiesiai-keičiant kryptį, šliaužti, lįsti, laiptoti, šokinėti).

1	2	3
	Išraiška, saviraiška judesiu	Nuo sienelės abiem kojomis, pūsti vandenį lūpomis, sukti vėjo malūnus ir t.t. Diferencijuoti krūvį: greitai-lėtai-vidutiniškai, patirti skirtingą jėgą (daug jėgos - mažai jėgos), tyrinėti kur juda kūnas. Šokti ritminius šokius: „Mergytė“, „Mano lėlė“, „Traukinukas“ ir t.t.
	Plokščiapėdystės, ydingos laikysenos profilaktika	<u>Rekomenduotinas pratimų kompleksas:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pasilenkimai į šalis. 2. Pasistiebus rankas kelti į šalis. 3. Pasilenkus, rankas sunerti už nugaros. 4. Aukštyn ištiestomis rankomis pasilenkimai į šalis. 5. Sėdint ant grindų sulenktą koją pritraukti prie kaktos ir kelį apkabinti abiem rankomis, tas pats atliekama kita koja. 6. Pakartoti 5-tą pratimą atsigulus ant grindų. 7. Atsigulti ant grindų, kojos sulenktos, stengtis atsitiesti ir abiem rankom pasiekti sulenktas kojas. 8. Vaikščioti įvairiomis kojų padėtimis: pasistiebus, ant kulnų, išorine, vidine pėdos dalimis. <u>Pastaba:</u> pratimus atlikti 6-8 kartus.
	Ugdomoji veikla braidžiojamajame vandens baseine	Imitaciniai judesiai: atskrido gandras, plaukia antelės ir t.t. Mokyti atsispyrimo.

1-3 metų amžiaus tarpsnis

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Palankiai ir supratingai priima šio amžiaus draugą toki, koks jis yra.	Pažinimas	Pats savarankiškai pavalgo, bando praustis, prašosi ant puoduko.
	Kalba ir bendravimas	Tvirtina „aš pats“. Pradedą skirti mano-tavo.
Padėti vaikui įsitvirtinti kolektyve ir išreikšti savo asmens suvokimą.	Pažinimas	Dalinai nusirengia ir apsirengia.
	Kalba ir bendravimas	Rodo nusivylimą, kai būna nesuprastas.
Sudaryti vaikui vis daugiau galimybių veikti savarankiškai.	Pažinimas	Domisi žaislais, noriai juos tyrinėja.
	Kalba ir bendravimas	Pradedą derinti asmeninius jūtimus su aplinkoje regimais vaizdais.
Didinti vaiko pasitikėjimą savo galimybėmis ir savimi.	Pažinimas	Bando atpažinti ką jaučia kiti (paguodžia).
	Kalba ir bendravimas	Bando atpažinti priežasties ir pasekmės ryšius.
Ugdyti drąsą eksperimentuoti, išmėginti.	Pažinimas	Bando atrasti savitus žaidimų kelius.
	Kalba ir bendravimas	Pajusti gimtosios vietovės, jos gamtos, artimų žmonių kultūros ypatumus.
	Menai	Gyvai eksperimentuoja su dailės priemonėmis ir medžiagomis, jaučia pasitenkinimą atradę naują saviraiškos būdą.

3-4 metų amžiaus tarpsnis

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEISENOS
1	2	3
Ugdyti pasitikėjimą savimi, savo jausmais. Pasitikėti artimaisiais, pedagogais, draugais.	Pažinimas	Tyrinėja savo ir kitų jausmais, vaikas pratinasi pastebėti ir priimti kitų vaikų dėmesį.
	Kalba ir bendravimas	Ištikus nesėkmei paguodžia, padeda kitiems.
	Menai	Jausmų pasaulyje.
Skatinti suprasti ir vertinti, kas yra gera ir kas bloga, numatyti poelgių pasekmes sau ir kitiems.	Pažinimas	Atsargiai apžiūrinėti, tyrinėti, susirasti žaidimų draugų. Domėtis naujais daiktais, žaislais.
	Kalba ir bendravimas	Žodyno turinimas, linksnių kas? Ko? Vartojimas.
	Kalba ir bendravimas	Pratintis bendrauti grupėje su naujais draugais, gebėti pakviesti draugą žaisti.
Plėtoti vaiko supratimą apie socialinę ir kultūrinę aplinką.	Pažinimas	Susieja kultūra su socialiniu gyvenimu.
	Kalba ir bendravimas	Analizuoja mandagių žodžių reikšmę, jų magiją ir svarbą kasdieniniame gyvenime.
	Menas	Stebėti save draugų aplinkoje, elgesį išreikšti popieriaus lape.
Ugdyti gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti.	Pažinimas	Inicijuoti bendradarbiavimą su jaunesniu ar vyresniu draugu.
	Kalba ir bendravimas	Darželyje patirtus išpūdžius papasakoti tėveliams, dalintis informacija.
	Menas	Emocijas, patirtus išpūdžius perteikti pantomima, plastilinu, įvairiomis technikomis.

4-5(6) metų amžiaus tarpnis

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEISENOS
1	2	3
Gebėjimas suvokti save ir kitus.	Pažinimas	Igyti bendravimo ir bendradarbiavimo, diskusijų ir problemų sprendimo patirtį.
		Suprasti vardų reikšmę, savo namų adresą, vaikų darželio adresą, tėvelio ir mamytės darbovietę.
		Suprasti, kas stiprina draugystę dalijasi žaislais, padeda vieni kitiems bėdoje, paguodžia nuskriaustą, ieško būdų ginčui išspręsti taikiai.
	Kalba ir bendravimas	Užmegzti ryšį, susidraugauti, spęsti nesutarimus.
	Menai	Vardų kopijavimas.
Šeima ir jos reikšmė vaikui, šeimos švenčių tradicijos, šeimos šventės.	Pažinimas	Rūpinimasis savo šeimos nariais: vieni-kitais, padedant išreikšiant savo jausmus.
	Kalba ir bendravimas	Ieškoti knygelėse ir žurnaliukuose paveikslėlių, kuriuose vaizduojama šeima. Žodyno turtinimas, mažybiniai žodžiai vaiko kalboje.
	Menai	Susipažinti su įvairiomis meno rūšimis, jas išbandyti.
Gebėjimas derinti bendravimą ir bendradarbiavimą, norus, interesus, veiksmus su bendraamžiais.	Pažinimas	Žaisti drauge, reikšti savo nuomonę, jausmus, nuotaiką, spręsti iškilusius konfliktus, tartis, kurti taisykles.
	Kalba ir bendravimas	Aiškiai ir suprantamai pasakyti savo norus, papasakoti patirtus įspūdžius.
	Menai	Parodyti pagarbą, rūpinimąsi draugu išreikšti darbėliu.
Gebėjimas įveikti kasdienes problemas.	Pažinimas	Eksperimentuoti, bandyti atlikti užduotį, prireikus prašyti pagalbos.
	Kalba ir bendravimas	Reikšti dėmesį pašnekovui, rodyti susidomėjimą tuo, kas sakoma.
	Menai	Mimika, pantomima išreikšti savo veiksmus, problemas, susidomėjimą.

1	2	3
Gebėjimas laisvai jaustis naujoje aplinkoje.	Pažinimas	Tyrinėti, apžiūrinėti žaislus, susirasti žaidimų (pastebėti pasikeitimus) draugų. Pritaikyti žinias, naujoves savo veikloje.
	Kalba ir bendravimas	Suvokti, kad keičiasi aplinka, žmonės esantys šalia, tačiau savo asmeninius daiktus žmogus turi teisę pasilaikyti sau.
	Menai	Nusiteikti matyti grožį aplinkos daiktuose, pastebėti tradicinės daiktų puošybos elementus.
Ugdyti domėjimąsi savo gimtine ir jos žmonėmis.	Pažinimas	Žinoti, kur gimė, kur gyvena. Susipažinti su valstybės simboliais, žymiais gimtinės žmonėmis.

1-3 metų amžiaus tarpsnis

PAŽINIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEISENOS
1	2	3
Skatinti vaikų susidomėjimą savimi ir jį supančiu pasauliu.	Kalba ir bendravimas	Kalba gana išlavėjusi, daug šneka, klausinėja kas čia?, reiškia norus, ketinimus.
	Socialinė	Ugdyti pagarbą šalia esantiems.
	Menai	Skatinti vaikus jį supantį pasaulį išreikšti popieriaus lape.
Sukurti sąlygas ugdytis vaiko mąstymui, sudaryti palankias aplinkybes svarbiausiems pažinimo pasiekimams.	Kalba ir bendravimas	Išreikšdamas savo nuotaiką papildo ją gestais, veido mimika. Pasisako, kai ką nors padarė ar nuveikė.
	Socialinė	Pradėti derinti asmeninius jautimus su aplinkoje regimais vaizdais.
	Menai	Vaikai domisi knygelėmis, suvokia iliustracijos turinį, pasako veikėjus, spalvas.
Sudaryti sąlygas vaikui lavinti rankų judesius, vaizduotės ir mąstymo gebėjimus-statyti, konstruoti, dėlioti, atrinkti vienarūšių ir skirtingų daiktų grupes, sudaryti jų sekas, parinkti porą, tapatinti, matuoti, pritaikyti.	Kalba ir bendravimas	Bandyti mėgdžioti suaugusiuosius vaidmeninių, simbolinių žaidimų metu.
		Pradėti kalbėti 3 ir daugiau žodžių sakiniais. Atkartoti naujai išgirstus žodžius.
	Pažinimo	Vartoja kai kuriuos įvardžius „jis“, „aš“, „tu“, „mano“.
		Bandyti grupuoti (grupuoja), daiktus pagal tam tikrus požymius: formą, spalvą, dydį, sunkumą.
		Suvokti daiktų seką: nuo didžiausio iki mažiausio.

1	2	3
	Menai	Atpažinti, grožėtis, gėrėtis regimojo pasaulio tobulais daiktais, reiškiniais, artimųjų santykiais.
		Piešti šiek tiek naudojant riešą, deda taškus, brėžia linijas, apskritimus.
Padėti atrasti ir priimti įvairius pasaulio pažinimo būdus.	Pažinimas	Pradedama naudoti įrankius žaidimuose: kastuvėlį, kibirėlį, puodelį ir kt.
	Kalba ir bendravimas	Atsakinėja į klausimus: „Kodėl?“, „Kada?“, „Ka?“, „Kaip?“ Žaisdamas kalba pats su savimi (automatinė kalba).
	Menai	Suvolioja iš plastilino rutuliuką-obuolį. Volioja, suploja molio gabalėlį.
Sudaryti galimybę vaikui lavinti kalbinius įgūdžius, save išreikšti kalba, linijų, spalvų, formų vaizdais, muzikiniais garsais, laisvais judesiais, jį nuolat palaikant ir padrąsinant, skatinant natūraliai spontanišką vaiko meninę raišką.	Pažinimas	Pasireiškia simbolinis žaidimas (daiktai-simboliai).
	Kalba ir bendravimas	Vartoja kai kuriuos funkcinius žodelius „iš“, „į“, „prie“, „pas“, „su“. Atsiranda naujų vartojamų žodžių Mėgdžioja aplinkoje išgirstus garsus.
	Menai	Nebijo eksperimentuoti su dailės priemonėmis, kurti naujas formas. Sugeba laikyti pieštuką nykščiu ir kitais pirštais. Moka piešti apvalius, vertikalius, horizontalius brūkšnius.

3-4 metų amžiaus tarpsnis

PAŽINIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Įgyti supratimą apie daiktų bei reikšmių įvairovę.	Socialinė	Sudaryti sąlygas skaičiuoti, pažinti bei pavadinti pagrindines spalvas, formas, daiktų dydį.
	Kalba ir bendravimas	Susipažįstant su gamta, aplinka plėsti žodyną, ugdyti kalbą.
	Menai	Perimti tradicinio požiūrio į gyvūniją elementus: klausyti dainų, patarlių apie gyvūnus, jų būdą, charakterį.
Atkreipti dėmesį į gyvūnus supančius žmogų.	Socialinė	Nusiteikti bendrauti su naminiais gyvūnais, juos pažinti ir globoti.
	Kalba ir bendravimas	Padėti suprasti augalų gyvybės ratą, ryšį su žmogumi.
	Menai	Skatinti supratimą kuo gyvūnai panašūs, kuo skiriasi, pamėgdžioti jų kalbą.

1	2	3
Padėti vaikui suvokti apie augalus, pajusti pagarbą augalo gyvybei.	Socialinė	Perimti tradicinio požiūrio į gyvūniją elementus: klausyti dainų, patarlių apie gyvūnus jų būdą, charakterį.
	Kalba ir bendravimas	Suprasti kuo naudingi žmogui augalai.
	Menai	Suprasti, kad augalai skiriasi: spalva, lapų forma, aukščiu. Pajusti tradicinio požiūrio augalijos elementus.
Stebėti ir tyrinėti kai kuriuos negyvosios gamtos objektus bei reiškinius.	Socialinė	Nusiteikti tyrinėti, stebėti, bandyti, būti veikliam.
	Kalba ir bendravimas	Stebėti klimato reiškinius įvairiais metų laikais.
	Menai	Atkreipti dėmesį, kad kiekvienas metų laikas turi savo spalvą.
Padėti vaikui suprasti, kad vaistai vartojami tik sergant ir tik su tėvelių priežiūra.	Socialinė	Vaistai yra skirtingų spalvų, žinoti, kad raudonos ir oranžinės spalvos tabletės yra įspėjamosios spalvos.

4-5 (6) metų amžiaus tarpsnis

PAŽINIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Domėtis senoviniais daiktais, senolių tradicijomis, šventėmis.	Socialinė	Supažindinti su senoviniais daiktais, švęsti šventes, perimti senolių tradicijas.
	Kalba ir bendravimas	Puoselėti savo krašto tarmę.
	Menai	Dainuoti senovines lietuvių liaudies daineles, žaisti žaidimus, lankyti parodas, domėtis lietuvių liaudies menu.
Savo kūno suvokimas: lyčių skirtumai ir panašumai.	Pažinimas	Pažinti ir valdyti savo kūną, suprasti kokius drabužius dėvi berniukai ir mergaitės, suvokti, kad kūnas vystosi ir keičiasi.
	Kalba ir bendravimas	Teisingai pavadinti kūno dalis ir žinoti jų paskirtį.
	Menai	Lipdymas, aplikavimas, lankstymas, piešimas.
Gyvenimas mažoje bendruomenėje, bendravimas su bendraamžiais ir suaugusiais.	Pažinimas	Plėsti ir gilinti supratimą apie šeimą, draugus bei kitus juos supančius žmones.
	Kalba ir bendravimas	Įgyti bendravimo ir bendradarbiavimo, diskusijų ir problemų sprendimo patirtį, sąveikaujant su bendraamžiais ir suaugusiais darželyje ir už jo ribų.
Žalingi įpročiai ir jų poveikis sveikatai (tabakas, alkoholis, vaistai, cheminės medžiagos).	Pažinimas	Suteikti vaikams žinių apie tai kuo gali būti pavojingos cheminės medžiagos.

1	2	3
		Vengti žalingų įpročių, norint augti sveikam ir stipriam.
Gyvosios ir negyvosios gamtos stebėjimas.	Pažinimas	Stebėti gyvosios ir negyvosios gamtos požymius įvairiais metų laikais, tyrinėti aplinką visais pojūčiais: žiūrint, liečiant, ragaujant, uostant. Įgyti gyvūnų ir augalų globai bei priežiūrai įgūdžių.
	Kalba ir bendravimas	Knygelėse ir žurnaluose surasti paveikslėlius, kuriuose vaizduojami metų laikai, juos lyginti pagal jiems būdingus požymius.
	Menai	Ugdyti gebėjimą pamatyti gamtos grožį. Patirtus įspūdžius bei savo jausmus gamtai išreikšti meninėmis priemonėmis. Kiekvienam metų laikui parinkti jam būdingas spalvas.
Daiktų grupavimas pagal išorės požymius, pagal paskirtį, pagal priklausymą tam tikrai kategorijai.	Pažinimas	Daiktų dėliojimas pagal požymius (mažas, didelis, didžiausiais), vartoti kelintinius bei kiekinius skaitvardžius. Suvokti kiekinę skaičių sandarą iš vienetų, skaičiuoti daiktus nuo 5 iki 10, įsimenant skaičių seką.
	Kalba ir bendravimas	Daiktų grupavimas ir jų pavadinimas apibendrinamąja sąvoka.
Daiktų vieta erdvėje savo kūno ir vienas kito atžvilgiu.	Pažinimas	Skirti kairę, dešinę ir kitus erdvinius vaizdinius.
	Kalba ir bendravimas	Žinoti kai kurių masinės informacijos priemonių bei elgesio su jomis taisykles.
	Menai	Orientavimasis lape meninės veiklos metu.
Inžinierinis ugdymas, parengiamieji darbai.	Inžinierinių gebėjimų ugdymas	Tiltai: skerspjūvio formos, sijos iš biuro popieriaus stiprumui tyrimas. Daugkartinio naudojimo vamzdelių kūrimas. Tiltų, viadukų konstravimas iš kaladėlių.
	Paprastieji mechanizmai	Paprastasis mechanizmas – ratas ir ašis. Paprastasis mechanizmas - nekilnojamas skridinys. Vežimėlio su kroviniu judėjimo nuožulniaja plokštuma tyrimas.

1	2	3
	Energijos šaltiniai	Atsinaujinantys energijos šaltiniai. Mechaniniai energijos virsmai. Elektros energija.
Informatinio mąstymo ir skaitmeninio raštingumo ugdymas	Informatinio mąstymo ir skaitmeninio raštingumo ugdymo pagrindai.	Mokymasis naudotis skaitmeniniais įrenginiais, aiškinimasis, kaip jie veikia. Fotografavimas, skaitmeninis piešimas, informacijos iškodavimas naudojant QR kodus. Įvadas į papildytąją realybę.
	Programavimas.	Skaitmeninio personažo kūrimas, animavimas ir programavimas skaitmeninėje erdvėje. Programavimo pradmenys be skaitmeninių technologijų
	Atsakomybė skaitmeninėje erdvėje.	Informacijos skaitmeninėje erdvėje vertinimas. Atsakingas naudojimasis skaitmeniniais įrenginiais.

1-3 metų amžiaus tarpsnis

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Siekti užmegzti artimą ryšį su vaiku, prisitaikyti prie jo bendravimo ritmo ir poreikių, sudarant sąlygas ugdytis saugiam prieraišumui.	Pažinimas	Atpažįsta savo pedagogus, grupės draugus. Darželio patalpose jaučiasi saugus.
	Menai	Kviečiasi žaisti kartu kitą ar kelis draugus.
Ugdytis gebėjimą būti kartu, šalia kitų, ugdyti meilę, užuojautą, gailestį šalia esančiam.	Pažinimas	Žaidžia pats vienas, bando žaisti greta kitų vaikų ar su kitais vaikais.
	Menai	Džiaugiasi nupieštu piešiniu, rodo jį savo draugams.
Palaikyti norą bendrauti, suprasti, kalbėti, skatinti pirmuosius bandymus bendrauti su kitais vaikais.	Pažinimas	Bando apsimesti „lygtai“, mėgdžioja suaugusiuosius, gyvenimiškas situacijas.

1	2	3
	Socialinė	Jaučia šalia esančių įvairius jausmus, nuotaikas, būsenų ypatumus, išžiūri į artimuosius žmones, daiktus, gamtos reiškinius, meno kūrinius.
	Menai	Mokosi bendrauti vaizdų kalba (be žodžių) - žiūri paveikslus, „skaitinėja“ knygelių iliustracijas, stebi bendraamžių, suaugusiųjų raišką ir jų rezultatus – dailės darbus.
Sudaryti progų pabūti greta žaidžiančių bendraamžių ir mėginti pažaisti kartu, padedant vaikui matyti ir perimti žaidimo veiksmus, suprasti kitų ketinimus išvengti nesutarimo, nesaugumo,	Socialinė	Jaučia artimų žmonių, aplinkos daiktų, gamtos objektų, reiškiamų dailės kūrinių spalvų, formų, išdėstymo įvairovę, daiktų esmę.
	Kalba	Pradeda žaisti vaidmeninius žaidimus, skirstosi vaidmenimis. Žaisdami sunkina žaidimo sąlygas. Drąsiai keičia žaidimo pobūdį.
	Menai	Veido išraiška, kūnu emocionaliai reaguoja į regimuosius vaizdus.

3-4 metų amžiaus tarpnis

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Nusiteikti bendrauti, ieškoti ryšio su kitais žmonėmis	Pažinimas	Jaustis mylimam ir vertam meilės, stengtis būti geram.
	Kalba	Domėtis kitų žmonių išore, gebėti ją apibūdinti, nupasakoti pagrindinius skirtumus.
Bendraujant keistis, dalytis emociniu turiniu, išreiškiančiu savo „aš“.	Kalba	Gebėti savo emocijas, nuotaikas, jausmus reikšti kalba.
	Socialinė	Disponuoti savo asmeniniais daiktais, pačiam spręsti, kada dalytis su kitais.
Pratinti klausytis, girdėti, išklausyti, ugdyti susikaupimą, kantrumą, toleranciją kitam.	Socialinė	Jausti suaugusiojo meilę, prierašumą ir atsakyti jam tuo pačiu. Suprasti ir gerbti kito nuomonę.
	Pažinimo	Suvokti, kad kitas žmogus negali pamatyti, žinoti, ką jauti, galvoji, jei jam neduodi suprasti mimika, gestais.
Ugdyti vidinę kalbą, gilinančią ryšį tarp mąstymo ir šnekos.	Socialinė	Kalbėtis su pačiu savimi, veikiant, žaidžiant, dirbant, komentuoti, ką padaręs, ką nupiešęs, ką žaidęs.
	Pažinimo	Suvokti, jog mintis, jausmus būtina reikšti kultūringai, tam tikromis įprastomis formomis.
Skatinti domėtis rašytine kalba	Socialinė	Pažinti elementarius rašto simbolius, knygelių, paveikslėlių „skaitymas“.
	Pažinimo	Manipuliuoti įvairių medžiagų raidėmis.

4-5(6) amžiaus tarpsnis

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Bendravimas su bendraamžiais, vyresniais už save ir suaugusiais.	Pažinimo	Pažinti save ir kitus žmones, domėtis jų darbu, elgesiu. Bendraujant su bendraamžiais, mokėti užmegzti kontaktą, pakviesti žaisti, piešti. Bendraujant siekti tarpusavio supratimo, intereso nuomonių bendrumo, gerbti kitus ir tikėtis jų pagalbos.
	Kalba	Bendrauti su aplinkiniais turtinga, spalvinga, gyva kalba, puoselėti gyvąjį, tarmišką vaikų kalbėjimą.
	Menai	Vystyti regimąją išraišką. Justi malonumą bendrauti per meną ir patiems kurti.
Nusiteikimas keistis su kitais emocijomis, jausmais, mintimis.	Pažinimas	Pastebėti bendraamžių reiškiamas simpatijas, draugiškumo jausmus ir atsakyti tuo pačiu. Įsiklausyti į bendraamžių nuomonę, ją vertinti. Kalbėti apie tai ką jis norėtų patirti, išgirsti, paliesti, paragauti.
	Kalba	Kalbėti su vaiku, pastebėti neatsiskleidusias vaiko asmenybės savybes, apie jo išgyvenimus namuose, grupėje, kelionėje, santykiuose su aplinkiniais, pasakoti apie žaidimus.
	Menai	Suprasti draugų emocines nuostatas ir reikšti savąsias žaidžiant, piešiant, konstruojant, bandyti jas derinti bendraujant, bendradarbiaujant.
Bendraujant keistis pažintine informacija, socialiniais svarstymais, aiškinimais.	Pažinimas	Kalbėti apie įvairių žmonių darbą, jų elgesį. Bendraamžiams išdėstyti kilusią problemą, siekiant ją spręsti kartu, suteikti įdomios informacijos kitiems bendraamžiams.
	Kalba	Pajusti ryškiausias tarmės ir bendrinės kalbos skirtumus. Pajusti įvairių tekstų stiliaus skirtingumą. Pratinti kalbėti su keliais vaikais iš karto.
	Menai	Stebėti spektaklius, laidas vaikams, juos aptarti, išsakyti savo nuomonę. Žaisti įvairius kalbos žaidimus. Aiškintis tradicinės kultūros vertybes. Kalbėtis apie meno kūrinius.

1	2	3
Ugdyti vidinę kalbą, įgyti kalbinio bendravimo patirtį.	Pažinimas	Pratintis kalbėti su keliais vaikais iš karto, ką nors pranešti, papasakoti visai grupei, išklaudyti kalbančiojo.
	Kalba	Įvardijamas daiktų, žmonių, gamtos reiškinių, augalų, senųjų lietuvių švenčių apeigų. Įsiminti vietovardžius, pavardes.
	Menai	Inscenizuoti grožinės literatūros kūrinėlius. Nupiešti, aplikuoti pasakų veikėjus. Komentuoti įvairius tautodailės ir kitus meno kūrinius. Garsinė žodžių analizė.
Skatinti domėtis parašytu žodžiu, pavaizduoti simboliu.	Pažinimas	Raidžių ir žodžių kopijavimas didžiosiomis spausdintomis raidėmis. Kortelių su daiktais ir jų pavadinimais dėliojimas. Apskritimo, kvadrato, trikampio ir kitų figūrų apibrėžimas. Išgirstų įdomių vaikams žodžių užrašymas didžiosiomis spausdintomis raidėmis. Išstartų ir parašytų žodžių atpažinimas, paprastų žodelių (mama, tėtė ir pan.) skaitinėjimas.
	Menai	Knygelių leidyba grupėje. Darbelių štapavimas pirmąją vardo raidę ir viso vardo raidėmis. Spausdintas didžiausias raides puošti įvairiais ornamentais.

1-3 metų amžiaus tarpsnis

MENINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEISENOS
1	2	3
Supažindinti su nauja aplinka, naujais žmonėmis.	Socialinė	Susipažįstame su muzikinių užsiėmimų vieta, meninio ugdymo mokytoja, instrumentu.
	Kalba	Žodyno turtinimas - salė, pianinas, meninio ugdymo mokytoja, dainelė, žaidimas.
Kurti teigiamą emocinį klimata.	Socialinė	Teigiamų ir neigiamų emocijų išgyvenimas.
Stiprinti vaiko pasitikėjimo savimi jausmą.	Socialinė	Ugdyti orientavimąsi darželio aplinkoje.
Pratinti pamėgdžioti suaugusiojo judesius šokant.	Pažinimas	Atkartoti suaugusiojo parodytus judesius.
Grojimas vaikiškais muzikos instrumentais.	Supažindinimas	Susipažįstame su vaikiškais muzikos instrumentais.
	Pažinimas	Klausydami muzikos, jai pritariame-grojame lazdelėmis, barškučiais.
Džiuginti vaikus ir kaupti jų muzikinius išpūdžius.	Socialinė	Siekti, kad muzikinių užsiėmimų metu vyrautų tik teigiamos emocijos.
Formuoti bendravimo, socialinės atsakomybės įgūdžius.	Socialinė	Ugdyti savybę išklaudyti kitą, atsakomybę už šalia esantį, mus supančios aplinkos saugojimą.

3-4 metų amžiaus tarpsnis

MENINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEIKSENOS
1	2	3
Žadinti emocinę būseną, kuri atitiktų muzikos kūrinį.	Pažinimas	Susipažinti su skirtingų nuotaikų kūriniais ir mokėti juos atskirti (rami, lėta, greita).
	Menai	Vaikai pratinami įsiklausyti į garsus, skirti jų savybes: ilgumą, stiprumą, aukštumą, tembrą.
Pratinti pamėgdžioti suaugusiojo balso intonacijas.	Raiška	Vaikai pratinami išgirsti ir atkartoti suaugusiojo padainuotą melodiją, dainelę, tempo ir dinamikos niuansus, mimiką ir pantomimą.
	Kalba	Siekama tikslios garsų artikuliacijos, intonavimo, ritmo pajautimo, pajusti pauzės, įkvėpimo vietas.
Ugdyti sugebėjimą atidžiai klausytis muzikos.	Pažinimas	Siekti, kad klausydami muzikos kūrinį vaikai netriukšmautų, mokėtų susikaupti, nekalbėtų.
Formuoti natūralų balso skambesį.	Pažinimas	Paaiškinti, kad dainuoti reikia natūraliu balsu - jo nespaudžiant ir neforsuojant, nešaukti, nerėkti, neatsilošti.

1	2	3
Ugdyti tikslaus intonavimo, ansambliško įgūdžius.	Supažindinimas	Supažindinti su balso lavinimo (vokaliniais) pratimais, balsių, garsažodžių junginiais, trumpomis frazėmis. Tuo pačiu aukštumu dainuoti vis kitus balsius. Siekti, kad vaikai kartu pradėtų ir užbaigtų muzikos kūrinėlį.
	Kalba	Balso lavinimo pratimai natūraliai reguliuoja kalbinį kvėpavimą, ugdo taisyklingą dikciją, skambią, sklandžią kalbą.
Atlikti judesius pagal ratelio ar žaidimo tekstą.	Sveikatos saugojimo	Vaikų kalba ir judesiai turi glaudų funkcinį ryšį. Ritmas ir muzika tikslina laiko ir erdvės suvokimus, ugdo veiksmų nuoseklumą, aktyvina smegenų veiklą. Atliekami įvairūs muzikinį ritmą ugdantys judesiai, žaidžiami muzikiniai žaidimai.
	Kalba	Vaikai dažniausiai judesius atlieka dainuodami. Pirmiausia jie įsiklauso į melodiją, jos ritmą, po to rodomi judesiai. Jie derinami prie muzikos ritmo, žaidimų-ratelių teksto melodijos.
	Menai	Vaikai supažindinami su lietuvių liaudies, kitų tautų kūriniais, tautosaka.
Skirti aukštą ir žemą registrus.	Raiška	Klausyti ir išgirsti, kada muzika skamba aukštai, kada žemai. Atliepti tai judesiu (žemai-meškutė, aukštai-paukštelis).
Darbas su piršteliais	Pažinimas	Vaikai susipažįsta su kūno dalimis, išmoksta pirštelių vardus.
	Kalba	Vaikų kalba ir judesiai turi glaudų ryšį. Ypač lavinama smegenų veikla. Pirštelių žaidimai labai padeda kalbos centro vystymuisi.
	Socialinė	Vaikai mokomi gražaus bendravimo. Pirštai yra penki skirtingų charakterių veikėjai, bet jie sudaro vieną bendriją, kurios nariai vienas su kitu neatsiejamai susiję.
	Sveikatos saugojimo	Žaidžiant piršteliais gerėja atmintis, mąstymas, nuotaika, stiprėja pirštelių raumenys, jų miklumas. Muzika ir judesys, susieti draugėn, lavina vaikų estetinį jausmą, kūrybiškumą, fizinę savijautą.

1	2	3
Grojimas vaikiškais muzikos	Supažindinimas	Susipažįstame su vaikiškais muzikos
	Raiška	Klausydami muzikos, jai pritariame įvairiais vaikiškais muzikos instrumentais.
Supažindinti su piešimo priemonėmis ir medžiagomis.	Pažinimas	Pratinasi saugiai ir tvarkingai dirbti su dailės priemonėmis, medžiagomis.
	Kalba ir bendravimas	Stengiasi įvardinti spalvas, piešimo priemones.
Skatinti kurti eksperimentuoti savarankiškai.	Pažinimas	Save išreiškia linijomis, taškais geometrinėmis figūromis.
	Kalba ir bendravimas	Bando papasakoti apie savo piešinį.

4-5 (6) metų amžiaus tarpsnis

MENINĖ KOMPETENCIJA	TURINIO SRITIS	VAIKO VEISENOS
1	2	3
Mokyti suvokti kontrastinio pobūdžio muzikos kūrinius, emocingai reaguoti į jų nuotaikas ir apibūdinti, vartojant terminus.	Pažinimas	Supažindinti su skirtingų nuotaių kūriniais ir juos apibūdinti (rami, lėta, greita, linksma, džiugi, švelni, liūdna, maršinė).
	Menai	Skatinti norą jos klausytis, pratinti pastebėti skambėjimo stiprumą, registrų pasitikėjimą.
Grojimas vaikiškais muzikos instrumentais.	Supažindinimas	Vaikai pratinami pavadinti vaikiškus muzikos instrumentus (barškutis, metalofonas, būgnelis, trikampis, lazdelės). Supažindinami su grojimo technika.
	Raiška	Pratinti groti, ritmiškai pritariant suaugusiojo grojimui. Ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius. Ugdyti ritmo pojūtį, turtinti muzikinės kalbos patirtį. instrumentais-švilpynėmis, metalofonais, būgneliais, trikampių, barškučiais, lazdelėmis.
	Sveikatos saugojimo	Lavinti vaikų koordinaciją, smulkiąją plaštakų bei pirštų motoriką.
Dainavimas	Kalba	Pratinti vaikus aiškiai, tiksliai tarti žodžius. Pratinti dainuoti vokalinius muzikinio intonavimo, raiškios kalbos, kvėpavimo pratimus.

1	2	3
	Supažindinimas	Puoselėti taisyklingo dainavimo įgūdžius, siekti, kad vaikai išmoktų taisyklingai dainuoti grupėje ir pavieniui.
	Socialinė	Siekti, kad sklandus, taisyklingas dainavimas vaikams ir jų artimiesiems teiktų džiugesį bei pasitenkinimą.
	Raiška	Dainuoti dainas be žodžių (vienu skiemeniu arba mormorando), kad vaikai atkreiptų dėmesį melodiją. Dainuoti įvairias daineles-lėtesnes, greitesnes ir kt.
Muzikinės kalbos žodyno turtinimas ir plėtimas.	Supažindinimas	Klausyti įvairių dermių bei skirtingų metrų muzikos.
	Raiška	Dainuoti skirtingų dermių (mažorines, minorines ir kt.) dainas, skanduoti skirtingų metrų 2-jų, 3-jų skandutes.
Ritmika.	Sveikatos saugojimo	Siekti, kad vaikai ritmiškai, vidutiniu ir lėtu tempu atliktų judesius su muzika-ritmiškai eiti, bėgti lengvai, suktis po vieną ir poromis, susikibus už abiejų rankų ir už parankių, iš vieno ratuko sudaryti du, savarankiškai sueiti į ratuko vidurį ir grįžti atgal.
	Raiška	Imituoti judesiais charakteringus ratelių veikėjų bruožus (gudri lapė, bails kiškis ir kt.).
	Menai	Supažindinti su lietuvių liaudies, kitų tautų muzikiniais kūriniais, tautosaka.
Muzikinis folkloras.	Supažindinimas	Supažindinti su lietuvių liaudies muzikiniu folkloru-kalendorinėmis dainomis, piemenų folkloru, muzikiniais rateliais, žaidimais.
	Raiška	Dainuoti mįsles, patarles, greitakalbes, pamėgdžioti paukščių garsus, sekti pasakas su dainuojamaisiais intarpais.
Ugdyti vaikų muzikinį intelektą bei jausmų kultūrą.	Socialinė	Siekti, kad vaikas justų, jaustų, suvoktų bei išreikštų, gyventų santarvėje su gamta, žmogumi, kultūra.
Darbas su piršteliais.	Pažinimas	Supažindinti su kūno dalimis, pirštelių vardais, įtvirtinti sąvokas-Supažindinti su kūno dalimis, pirštelių vardais, įtvirtinti sąvokas-„aukštyl-žemyn, kairėn-dešinėn“ suskaičiuoti pirštukus. Žaisdami piršteliais susipažįsta su gamtos reiškiniiais, gyvūnija, aplinka.

1	2	3
	Kalba	Vaikų kalba ir pirštelių judesiai turi glaudų ryšį. Ypač lavinama smegenų veikla. Žaisdami piršteliais vystome kalbos centrą-vaikai greičiau pradeda šnekėti, komunikuoti.
	Socialinė	Vaikai mokomi gražaus bendravimo-piršteliai tarsi žmonės, vieno stiprumas ar silpnumas tuoj pajuntamas kitų. Pirštų žaidimai padeda vaikams suvokti bendrijos svarbą, pirštų priklausomumą vienas nuo kito.
	Sveikatos saugojimo	Akies žvilgsnį sieti su rankos judesiu-lavinti rašymo, piešimo įgūdžius. Žaidžiant piršteliais gerėja atmintis, mąstymas, nuotaika, stiprėja pirštelių raumenys, miklumas, gerėja viso organizmo funkcionalumas.
Supažindinti su dailininku, kompozitoriumi M. K. Čiurlioniu.	Pažinimas	Supažindinti su žymiausiais kompozitoriaus muzikiniais kūriniais.
	Menai	Muzikos sukeltus įspūdžius perteikti spalvomis. Patirtas emocijas išreikšti pantomima, vaidyba.
	Socialinė	Pagal galimybes aplankyti M. K. Čiurlionio gimtinę, muziejų, draugiją Senojoje Varėnoje ir Druskininkuose.
Improvizavimas.	Raiška	Padainuoti savo vardą. Garsais išreikšti tam tikrą nuotaiką (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, baimę ir kt.) Skambančią muziką (jos nuotaiką, pobūdį, melodinę liniją) pavaizduoti judesiais.
	Kūryba	Sukurti melodiją patarlei arba mįslei, savo ar draugo vardui. Sukurti „atsakymą“ muzikiniam „klausimui“ (pedagogas dainuoja pusę melodijos, vaikas ją pratęsia). Pratinti savarankiškai kurti ritminius motyvus.
Šokiai, muzikiniai žaidimai, rateliai.	Pažinimas	Supažindinti su lietuvių liaudies populiariaisiais šokiais, žaidimais, rateliais.
	Sveikatos saugojimo	Tenkinti vaikų prigimtinių poreikių judėti, spontaniškai išreikšti save judesiais erdvėje.
	Socialinė	Visiems kartu darniai, sutartinai atlikti paprasčiausias figūras: pritūpti, pašokti, suktis už parankių, padidinti ar sumažinti ratelį, šokti atbulomis, sudaryti du ratelius.
	Komunikavimo	Patirti džiaugsmą, būnant kartu, bendraujant-išmokti gerbti, saugoti, mylėti šalia esantį, esant būtinybei, padėti draugui.

1	2	3
Vaidyba.	Komunikavimo	Skatinti vaiko saviraišką vaidybos priemonėmis, sudaryti sąlygas išgyventi persikūnijimo, tapimo kažkuo kitu džiaugsmą, malonumą improvizuoti ir kurti.
	Raiška	Laisvas, nesuvaržytas vaiko elgesys, be įtampos, sklandus bendravimas mimika, judesiu, kalba.
Meno terapija.	Pažinimo	Klausyti su vaikais įvairios nuotaikos muzikos kūrinį, išreikšti įvairią muzikos nuotaiką judesiais, spalvomis, instrumentais.
	Socialinė	Pasitelkiant muziką, judesį, žaidimą skatinti vaikus minti ir spėti „emocines mįsles“.
Muzikinių gabumų sklaida.	Raiška	Koncertuoti įvairiuose renginiuose, šventėse darželyje ir rajone.
Pažinti dailės priemonių ir medžiagų ypatumus, jų galimybes.	Pažinimas	Mokosi įvairių dailės veiklos būdų ir technikos.
	Kalba	Įvardija spalvas, piešimo priemones, techniką.
Emocijas, jausmus išreikšti spalvomis, linijomis.	Pažinimas	Bando pažinti savo ir kitų žmonių jausmų pasaulį.
	Kalba	Apibūdina nuotaiką, jausmus, išgyvenimus.
Pamatyti skirtingas spalvas įvairiais metų laikais.	Pažinimas	Metų laikus išreiškia spalvomis.
	Kalba	Paaškina spalvas ir atspalvius.

V SKYRIUS UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas - tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Pirmas vertinimas atliekamas vaikui pradėjus lankyti lopšėlį - darželį. Šio vertinimo tikslas - pažinti vaiką, nustatyti pasiekimų lygį bei numatyti jo ugdymo kryptis ir uždavinius, vėliau vaiko pasiekimai vertinami periodiškai - rudenį ir pavasarį, nuolat jį stebint natūralioje, kasdieninėje veikloje.

Vertinimas atliekamas vadovaujantis „Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiančiais pavyzdžiais ir ugdymo gairėmis“. Vaiko pasiekimų žingsniai fiksuojami elektroniniame dienyne. Pasiekimų aplankuose kaupiami dailės, kūrybiniai darbeliai.

Ikimokyklinuko pasiekimų aplankalas - individuali nuo 1 iki 5(6) metų vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo priemonė, naudojama ugdymo procese. Ji atitinka darželio ugdymo programą, holistinį požiūrį į vaiką ir į visą ugdymo procesą.